

תוכנית לנשות תקשורת ישראליות ופלסטיניות

רשת עבודה חוצה גבולות ליצירת שיח הוגן בתקשורת
2010-2012

רקע

במהלך השנים נוכחנו לראות, כי בוגרי הקורסים שלנו הפכו למובילים בתחום היהודי-ערבי, הישראלי-פלסטיני בקרב עמותות העוסקות בנושא ובחברה האזרחית בכלל. בוגרי הקורסים שקיימנו הם פעילים בארץ ובפלסטין בעבודה נגד הגזענות, בקידום זכויות אדם ובניהול והנחיית פרויקטים משותפים למשתתפים משני העמים. הגענו למסקנה כי הידע שצברנו בתחום רלוואנטי גם לבעלי מקצועות נוספים בחברה הישראלית והפלסטינית. בשנים האחרונות קיימנו תוכניות להכשרת סוכני שינוי לאנשי תקשורת, רופאים, עורכי דין, מורים, אדריכלים ואנשי בריאות הנפש.

ביה"ס לשלום יחד עם ארגון תוואסול מציע את התוכנית הבאה לנשות תקשורת ישראליות ופלסטיניות. התוכנית תעסוק בנקודת המפגש בין הלאום והמקצוע בהקשר לקונפליקט הישראלי-פלסטיני. במהלך השנים האחרונות צברנו ניסיון בעבודה עם אנשי תקשורת ישראלים ופלסטינים. ב-2005 קיימנו סדנאות שאורגנו על ידי ביה"ס לשלום ואירגון וויפאק בהן השתתפו כ-200 אנשי תקשורת מישראל ומפלסטין ביניהם מהבכירים בתחום. בנוסף קיימנו ב-2006 קורס מתמשך ל-40 אנשי תקשורת ישראלים ופלסטינים עם אירגון חיואר וסדרת פגישות לנשות תקשורת בכירות. לאור הצלחת תוכניות אלו יזמנו את התוכנית הנוכחית.

התוכנית תהווה הזדמנות לקיים דיאלוג בין המשתתפות ליצור קשרי עבודה ולהשפיע על עיצוב תקשורת אשר מקדמת את הדיאלוג והשלום. הדגש בתוכנית זו הוא על הידע הרב המצוי בקרב המשתתפות ועל העשייה המשותפת שלהן לשינוי פני המציאות. נשות התקשורת, בעיתונות הכתובה, ברדיו,

School for Peace Neve Shalom -Wahat al Salam

Doar: Na Shimshon 99761 . Israel Tel. 02-9916282 Fax. 02-9992697
Email: sfp@nswas.com web: <http://nswas.com/sfp>

בטלביזיה ובתקשורת המקוונת מדווחות על המציאות ומפרשות אותה ולכן כוחן רב בעיצוב דעת הקהל. פעמים רבות הסיקור העיתונאי בישראל מייצר תמונת עולם פטריאכלית, שמרנית המתעלמת מעולמו של האחר. האם אנו כעתונאיות פועלות לחיזוק תמונת עולם זו (באופן לא מודע) או לשינוייה? האם בעוסקנו בסכסוך אנו עושות זאת בצורה המביאה את המציאות משני צידי הגבול ומשתי נקודות המבט, מהי עתונאות הוגנת, מתי אנו מצנזרות את עצמנו? מאילו סיבות, כיצד אנו מתמודדות כאשר הזהות הלאומית מתנגשת עם הזהות המקצועית בתחום שלנו, כיצד אנו מתמודדות עם מערכת שלא מקבלת את הצגת הדברים שאנו מביאות, איך מתמודדים עם אטימות מערכת? האם כעתונאיות יש לנו קול יחודי בהקשר לקונפליקט? אלו חלק מהשאלות והדילמות שנעסוק בהן בקורס זה, כדבריה של העיתונאית כריסטיאן אמאנפור:

"ישנם מצבים שפשוט אי אפשר להישאר ניאטראליים כלפיהם, כי ניטרליות היא בבחינת שיתוף פעולה"

שיטת העבודה

ההכשרה נעשית ברוח בית הספר לשלום ובהסכמה עם תואסול ולפי התפיסות עליהן מושתתת עבודתנו המשותפת. הפעילות בבית הספר לשלום, הינה חינוכית-פוליטית, ומטרתה שינוי החברה להומנית, שוויונית וצודקת. כל זאת על ידי פיתוח של חשיבה ביקורתית וחשיפה של מכניזמים מדכאים שמבנים את החברה ומתחזקים את הקונפליקט הפלסטיני-ישראלי, ועל ידי הבניה של זהות לאומית בריאה וברורה אצל המשתתפים, דרך אינטראקציה עם האחר, שתאפשר להם להבין את המציאות בה הם חיים ולפעול לשינויה.

תפיסתנו נשענת על העיקרון שהמפגש הישראלי-פלסטיני הוא מפגש בין קבוצתי, בין שתי זהויות ולא רק בין יחידים. **המטרה מההפגשה ומהדיאלוג היא פיתוח המודעות של המשתתפים לקונפליקט ולתפקידם בתוכו, פתוח חשיבה ביקורתית ותרגום התובנות לעשייה בשטח דרך המקצוע כסוכנות שינוי.**

במהלך התוכנית נדון בסוגיות שונות הקשורות בזהות הלאומית, המגדרית והמקצועית בתחום התקשורת: הכרה וניתוח של התקשורת המקומית: מה המוטיבציה מאחורי כל מקור תקשורתי? למי אנו כותבות, מה מקורות האינפורמציה שלנו, למי אנחנו מקושרות ומחוייבות. תקשורת בשרות הכח: מה הקשר בין תקשורת ומרכזי הכח השונים בחברה למשל: הצבא, המשטרה, הממשלה, עולם העסקים, מערכת המשפט בצד הישראלי ובצד הפלסטיני?

אוביקטיביות: האם יש תקשורת בקורתית, האם יש עתונאי אוביקטיבי?
התקשורת ככלי חינוכי: מהו תפקיד התקשורת? היכן עובר הקו הדק שמבדיל בין דיווח לחינוך.

אחריות: מהי האחריות של העיתונאי ביחס לאי אלימות או שמירת זכויות אדם? מהו תפקיד הציבור בעיצוב נקודת מבטו של העיתונאי?
צנזורה וצנזורה פנימית: מהם החוקים והמציאות היום יומית המשפיעים על צנזורה? ניתוח מקרים של צנזורה וצנזורה פנימית שלנו שאינה תלויה בצנזורה חיצונית.
אורייניזם: באיזו שפה אנו משתמשים בסיקור עתונאי. מהי המשמעות האמיתית של מילים? דפוסים של שיח שכוללים: דעה קדומה, הסתה, דה-לגיטימציה ודה-הומאניזציה של האחר.

העצמה: איך להביא נושאים שהמערכת לא מעוניינת בהם ולהמשיך לעבוד באותה מסגרת.

תקשורת זרה: מה אפשר ללמוד מתקשורת במקומות אחרים של קונפליקט? מהו התפקיד של התקשורת הזרה באזור שלנו? למי נאמנה התקשורת הזרה? איך ניתן להשפיע על תקשורת זרה?

נשים והסיקור התקשורתי של הסכסוך הישראלי פלסטיני: נעדרות, נוכחות ושקופות.

בקורס נשתף פעולה עם עמותות שמתמחות בנושא התקשורת כמו **קשב**, מרכז להגנת הדמוקרטיה בישראל ו**אעלאם**, מרכז תקשורת לחברה הפלסטינית הערבית בישראל.
מנהל הפרויקט: מר' אחמד חג'אזי, מנהל בית הספר לשלום.
מנהלים חינוכיים של התוכנית: דר' נאוה זוננשיין מביה"ס לשלום ודר' פתחי דרוויש מתוואסול.

מסגרת התוכנית

התוכנית תמשך **שנתיים** בפגישות אחת לחודש. יהיו ארבע מפגשים דו לאומיים של כל הקבוצה שניים בעקבה שבירדן האחד לחמישה ימים והשני לארבעה ימים ושניים בבית ג'לא האחד ליומיים והשני ליום אחד. המפגשים לקבוצה מישראל (יהודיות ופלסטיניות אזרחיות ישראל) יתקיימו בנוה שלום בימי שישי אחת לחודש בין השעות 10.00-16.00. במקביל יתקיימו מפגשים לקבוצה מפלסטין ברמאללה במרכז תוואסול. יתקיימו גם ארבעה מפגשים בין הפלסטיניות מישראל והפלסטיניות מפלסטין ברמאללה.
מועדי התוכנית: פתיחת התוכנית ב 1.10.10 סדנא דו לאומית ראשונה בעקבה שבירדן 24-28.11.10, סדנא דו-לאומית שנייה בבית ג'לא 8-9.4.11, סדנא דו לאומית

שלישית בעקבה שבירדן 17-20.11.11, סדנא דו-לאומית בת יום **לסיום הקורס** בבית ג'לה ב **22.6.12**. אחרי כל סדנא דו לאומית יהיו פגישות חד לאומיות בהן הקבוצה היהודית מִישראל תפגש בנווה שלום והקבוצה הפלסטינית מִישראל ומפלסטין תפגש ברמאלה תאריכי פגישות אלו: 12.11.10, 10.12.10, 13.5.11, 9.12.11. במהלך הקורס יתקיימו עשרה מפגשים לקבוצה מִישראל (יהודיות ופלסטיניות אזרחיות ישראל) בנווה שלום ולקבוצה מפלסטין ברמאלה פגישות אלו יתקיימו בתאריכים: 1.10.10, 14.1.11, 11.2.11, 11.3.11, 8.7.11, 9.9.11, 28.10.11, 10.2.12, 16.3.12, 11.5.12. נקיים שלושה סיורים לימודיים בתאריכים: 10.6.11, 13.1.12, 20.4.12.

התוכנית בפרטים

התוכנית תכלול את המרכיבים הבאים:

חלק א': דיאלוג, תהליך בין קבוצתי ואינטראקציה בין הזהות הלאומית

והמקצועית

1. פגישת הכנה לעיתונאיות מִישראל יהודיות ופלסטיניות אזרחיות ישראל.
2. פגישה לקבוצת העיתונאיות הפלסטיניות מִישראל ומפלסטין ברמאללה.
3. **סדנא דו לאומית ראשונה** תתקיים למשך חמישה ימים בעקבה בירדן. היציאה ביום רביעי בבוקר והחזרה ביום א' בערב. דרך הדיאלוג נתנת ההזדמנות להבין את האתגרים בהן הן מתמודדות כמשתייכות לשתי החברות וכנשות תקשורת. לאחר כל סדנא דו לאומית תתקיים פגישה חד לאומית לעיבוד הדברים שעלו בסדנא הדו לאומית. בנוסף יתקיימו שלושה מפגשים לקבוצה מִישראל בנווה שלום ולקבוצה מפלסטין ברמאלה. במהלך מפגשים אלה ינתנו הרצאות על זהות וקונפליקט, תאוריות פוסט קולוניאליסטיות והסטוריה של הקונפליקט מנקודת מבט ביקורתית. יתקיים דיאלוג על הסוגיות העיקריות בקונפליקט.

חלק ב': גבוש דרכי פעולה

- המשתתפות יגבשו את הדרך לשיתוף פעולה ביניהן ויתכננו את הפרויקטים שלהן. המשתתפות ירכשו כלים לביתוח בקורתי של העיתון או תחנת הטלביזיה או אתר האינטרנט עבורו הן עובדות וירכשו כלים ליצור שינוי במערכות אלו.
4. **סדנא דו לאומית שנייה** לסוף שבוע בבית ג'לא. בקבוצה הגדולה, בקבוצות קטנות ובצוותים קטנים יותר המשתתפות ידונו ויחליטו על הפרויקטים התקשורתיים שהן רוצות לקיים ויתחילו לתכנן אותם. בנוסף יתקיימו סדנאות

לחיזוק מיומנויות הקושרות בין תכנון ויישום פרויקטים הקשורים לקונפליקט ולדרכים להערכת פרויקטים אלו.

5. סדנא חד לאומית ליהודיות בנוה שלום ולפלסטיניות מישראל ומפלסטין ברמאללה לעיבוד הדברים שעלו בפגישה הדו לאומית ושלוש פגישות ליהודיות ולפלסטיניות מישראל בנוה שלום ובמקביל שלוש פגישות לפלסטיניות מפלסטין ברמאללה. בפגישות אלו דרך דיאלוג, הרצאות, ניתוח מקרים המשתתפות יעבדו בצוותים קטנים על הפרויקטים שלהן, מומחים מתחום התקשורת מהאקדמיה ומהשטח ישתפו מהתובנות והנסיון שלהם בתחום. למשתתפות תנתן הזדמנות להשתתף בסדנת מומחה בה יתקיים ראיון קולגה (פלסטינית או יהודיה) ולאחריו ניתוח מקצועי של הדברים הלא מודעים שעלו תוך כדי הראיון. או בסדנא בה ישתפו העורכות במהדורת חדשות שערכו ויצגו את מערך השיקולים בבחירת אייטמים, שפה, כותרות מרואיינים וכו'. יערך ניתוח ומשוב מהמשתתפות האחרות. סימולציות מסוג זה יאפשרו לעסוק בדילמות המרכזיות אתן המשתתפות מתמודדות בעבודתן ולקבל משוב מעמיתותיהן היהודיות והפלסטיניות. בנוסף המשתתפות ינתחו את מקומות העבודה שלהן וידונו בכיצד יוכלו ליצור תרבות שונה של תקשורת במקום עבודתן.

חלק ג': יישום

6. **סדנא דו לאומית שלישית** בעקבה ירדן לארבעה ימים. בסדנא זאת ימשיכו המשתתפות לעבוד על הפרויקטים שלהם וידונו בהם לעומקם ויקבלו משוב משאר משתתפות הקורס. בנוסף יציגו המשתתפות חומרים שלהן ונסיונות שלהן לשינוי במערכות התקשורת בהן הן עובדות ויקבלו משוב מעמיתותיהן.

7. פגישה חד לאומית לעיבוד התהליכים שעלו בסדנא המשותפת ושלוש פגישות בנוה שלום וברמאללה

8. פגישות צוותי עבודה לפי הפרויקטים.

9. **סדנא דו לאומית רביעית** בסגנון כנס של יום אחד לסכם את ההתנסות ולהציג תוצרים סופיים ולקבלת תעודות.

שלושה סיורים בפלסטין ובישראל בתכנון המשתתפות ישולבו במהלך כל תקופת הקורס.

הרצאות במהלך הקורס:

הקבוצה תפגש עם דמויות מפתח ופוליטיקאים בכירים ברשות הפלסטינית ובישראל, הקבוצה תפגש עם אנשי תקשורת שפועלים באזורי סכסוך אחרים בעולם, עם נשים בולטות בחברה הפלסטינית והישראלית לאו דווקא מתחום התקשורת, ועם אנשי שטח

ואקדמיה חדשניים בתחומים של נשים ותקשורת, עתונאות רגישה לקונפליקט, ובתחומים המצויינים בעמ' 2-3 .

דרישות מהמשתתפות

השתתפות חובה בכל חלקי התוכנית ויוזמה ובצוע של פרויקט תקשורת.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

הקורס ממומן ע"י: יו אס איד

דרך ההרשמה

על המעוניינות לשלוח במייל את קורות חייהן לכתובת: sfp@nswas.info המתאימות
יוזמנו לראיון. מועד לראיונות יקבע טלפונית עם הנרשמות.

ספח לרישום לקורס

אני _____ מעוניינת להרשם לתוכנית סוכנות שינוי לנשות תקשורת
ישראליות ופלסטיניות.

מקום עבודה כעתונאית ותפקיד:

מצורפים קורות חיים

טלפון _____

טלפון סלולארי _____

דואר אלקטרוני _____